

Jesen malih narodov?

V svetu se danes čudno prepletata dva problema, ne da bi se mnogi zavedli, kaj je pri tem pravzaprav narobe. Na eni strani nam tisk, radio in televizija neprestano pridigajo o zlih delih rasizma v Rodeziji, Južni Afriki in drugod nad ubogimi črnici (in mnogo tega je tudi res), pa tudi o krivicah, ki jih trpijo arabski Palestinci, po drugi strani pa zahodni in vzhodni svet popolnoma brezbrizno prisostvujeta krivicam, ki se godijo mnogim malim narodom, posebno belim. Vse kaže, da je že zatonilo obdobje takomenovane »pomladi malih narodov«, obdobje, ko so si lahko mali narodi v Evropi ustanavljali lastne države in ko je evropska javnost na splošno, zlasti pa še kulturna s simpatijo spremljala njihove boje za narodno svobodo. Koliko navdušenja in simpatije so vzbujali nekoč osvobodilni boji Grkov, Srbov, Romunov, Bolgarov, Črnogorcev, Madžarov, Poljakov in drugih! Kako so sočustvovali evropski kulturni krogi z osvobodilnim bojem Ircev in Čehov, koliko simpatij so bila deležna osvobodilna gibanja Norvežanov, Fincev, Litvancev, Letoncev, Armencev itd.! O njih so pisali pesmi in članke, povesti in celo romane. Na pomoč so jim hiteli prostovoljci iz velikih narodov. Tako je npr. veliki angleški pesnik Byron izgubil svoje življenje kot prostovoljec med grškimi borci za svobodo. In koliko Italijanov in drugih se je udeležilo osvobodilnih bojev Poljakov proti Rusom! Bolgarski narodni junak osvobodilnega boja proti Nemcem in bolgarskim fašistom v zadnji vojni je bil neki angleški časnikar!

Toda od tedaj se je odnos evropske javnosti do osvobodilnega teženja malih narodov v Evropi močno spremenil, tako da bi danes lahko govorili skoro o »jeseni malih narodov«, glede na to, da se je govorilo o času okrog prve svetovne vojne kot o »pomladi malih narodov«. Danes takorekoč ni več malega naroda v Evropi, katerega osvobodilno prizadevanje bi še želo simpatije. Tisti mali narodi in manjšine, ki so zamudili »pomlad narodov« in se niso mogli osvoboditi ob koncu prve svetovne vojne ali že prej, so deležni danes nevoljnih komentarjev in celo obsodb v tisku tako na Vzhodu kot na Zahodu in to tudi pri tisku tistih krogov, ki veljajo za najbolj demokratične in svobodoljubne, npr. v Angliji, Franciji, Zahodni Nemčiji, Italiji, Avstriji, Belgiji, na Švedskem itd. Ta tisk poz-

dalje na 2. strani ■

Pred obiskom predsednika Pertinija v Jugoslaviji

Kaj pričakuje slovenska manjšina od tega potovanja

Predsednik republike Pertini, ki se te dni mudi na uradnem obisku v Zvezni republiki Nemčiji, je v razgovoru z zahodnonemškimi državniki potrdil vest, da bo sredi prihodnjega meseca odpotoval na uradni obisk v Jugoslavijo. Vest ni nova, saj je bil Pertinijev obisk v sosedni Jugoslaviji predviden že v letošnjem maju, a so ga odložili zaradi predčasnega razpusta italijanskega parlamenta in razpisa državnobzorskih volitev.

Prav gotovo ni zgolj naključje, da bo eno prvih Pertinijevih uradnih potovanj v tujino imelo za cilj Jugoslavijo. V tej njegovi izbiri vidi večina opazovalcev in komentatorjev predvsem jaseh namen in trdno voljo, da se potrdi veljavnost glavnih načel, na katerih temelji osimski sporazum, ki je dokončno rešil vprašanje meje med obema državama in hkrati nakazal smer-

nice, po katerih naj se razvijajo njuni medsebojni odnosi.

Od podpisa osimskega sporazuma bodo kmalu potekla štiri leta. Gre sicer za razmeroma kratko razdobje, ki pa je kljub temu nudilo predstavnikom obeh držav mnoge priložnosti in tudi precej časa, da bi se lahko začela postopno uresničevati zgoraj omenjena načela in tudi izvajati sprejeti sklepi. Dejstvo pa je, da se razen ceste na Kolovratu do zdaj še ni ničesar pomembnejšega naredilo in da po našem italijanska stran ni v tem času kazala prevelikega posluha za izkoriščanje tistega ogromnega potenciala, ki ga vsebuje sporazum, kar zadeva sodelovanje na raznih gospodarskih področjih.

Očitno je, da se kažejo pri tem posledice posebnih razmer, ki so po podpisu med-

dalje na 2 strani ■

Energetski ukrepi ne zadovoljujejo sindikatov

Vlada je imela sejo, na kateri je sprejela važne energetske ukrepe, razpravljala pa je tudi o znanstvenih raziskavah.

Minister za javna dela Nicolazzi je povedal, da so bencin podražili za 50 lir, čeprav je temu sam nasprotoval. Sindikati so že kritizirali ukrep. Podražitev bencina je druga v letu 1979. Podobno podražitev je vlada odobrila 28. julija.

V zadnjih desetih letih se je bencin super podražil za skoraj 6 krat ter se je njegova cena dvignila od 110 lir v letu 1950 na 600 lir z današnjo podražitvijo. Prva energetska kriza v letu 1973 je močno vplivala na ceno goriva ter se je septembra 1973 bencin-super podražil od 162 na 185 lir in dva meseca kasneje na 200 lir. Leta 1974 smo prišli na 300 lir in oktobra 1976 na 500 lir.

Energetske ukrepe sta na tiskovni konferenci obrazložila industrijski minister Bisaglia in finančni minister Reviglio. Reviglio je rekel, da bodo podražitev bencina in drugi današnji ukrepi prinesli državi preko tisoč milijard lir, od česar odpade 700 milijard na bencin. Za potrošnjo do 31. decembra v Italiji primanjkuje okrog milijon 100.000 ton plinskega olja. Z današ-

njimi ukrepi bo prihranjenih okrog 270.000 ton in preostalih 800.000 ton bo treba kupiti na mednarodnih tržiščih. Za uvoz je medministrski odbor za cene že 27. julija podražil plinsko olje za 17 lir pri kilogramu. Poleg tega je vlada sklenila rafiniranje težjega gazolina za avtomobile ter povišanje cene. Nova cena bo 242 lir za liter, kot stane plinsko olje za ogrevanje. Metan za avtomobil pa je bil podražen od 240 na 257 lir za liter. Bencinski boni za tujce so odpravljeni.

Končno je vlada omejila čas ogrevanja za razne pokrajine ter je potrdila nujnostne načrte državne električne družbe ENEL, ki bo v primeru potrebe prekinjala dobavo toka.

Ministrski predsednik Cossiga je neko filozofsko utemeljil vladne ukrepe za varčevanje. Spomnil je, da je v programskem govoru sprejel obveznost za neposredne stike s parlamentom in z ljudstvom. Za stike s parlamentom so ustavni predpisi, za stike z ljudstvom pa se je treba zaradi obsežnosti dežele poslužiti informacijskih sredstev od radiotelevizije do časopisov. Cossiga je dodal, da je sprejel tudi obveznost, da bo vedno govoril resnico.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 23. septembra, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Kulturni dogodki v deželi in ob njenih mejah; 11.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.05 Mladinski oder: »Kapitan Ivo Nageljček« (Aleksander Morodič), Radijski oder; 11.40 Motivi z malih zaslonov; 12.00 Poročila; 12.15 Nabožna glasba; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Poslušajmo spet; 15.30 Nedeljsko popoldne; 16.30 Sport in glasba; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 24. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Pravljičica v nadaljevanjih: Hans Christian Andersen: »Snežna kraljica«; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Ribe in morje; 13.00 Poročila; 13.15 Umetne in ljudske pesmi; 13.45 Naši ansambli; 14.00 Novice iz Furlanije Julijske krajine; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Z naših koncertnih odrov; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni prostor; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 25. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Rdeče, rumeno, zeleno ... in še kaj; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 10.35 S pesmijo po svetu; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar »Visoška kronika«. Dramatiziral Franko Zerjal, Radijski oder; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Viktor Parma: Zlatorog, opera v štirih dejanjih; 18.00 Kulturna kronika; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 26. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Glasba za najmlajše; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 12.00 Bodimo resni! 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Poletna vročica; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Soočanje«, radijska drama (Helena Jaklič), Radijski oder; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 27. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Otroci se igrajo; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar »Visoška kronika«. Dramatiziral Franko Zerjal, Radijski oder; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Četrtekova srečanja; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 28. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Na počitnicah; 10.00 Kratka poročila; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Rezervirano za ...; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni dogodki v deželi in ob njenih mejah; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 29. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Nekoč, v davnih časih; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Ivan Tavčar »Visoška kronika«, dramatiziral Franko Zerjal, RO; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Slovenske povojne revije v Italiji; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za ...; 17.00 Kratka poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Čarodejna brivnica«, enodejanka (Dragotin Vodopivec - Jože Babič), RO; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Jesen malih narodov?

■ nadaljevanje s 1. strani

na samo še barvne rase in njihov boj za enakopravnost, od ameriških Črncev do Vietnamcev in palestinskih Arabcev, toda o svobodi malih evropskih narodov noče več slišati. V našem listu smo že večkrat spregovorili o obupnem prizadevanju Severnih Ircev in Kurdiv za svobodo in enakopravnost, a Evropa in Amerika se sploh ne zmenita za to. Kdo se v resnici sploh še briga za osvobodilno gibanje Baskov, Kataloncev, Bretoncev, Letoncev, Litvancev, Estoncev, Armencev, Ukrajincev, Georgijcev in drugih malih narodov v Sovjetski zvezi?

Dokler se njihovi disidenti borijo za človeške pravice na splošno, še žanjejo kake simpatije; kakor hitro pa zahtevajo konkretno svobodo za svoj narod in terjajo narodno enakopravnost, postanejo tudi za ostali svet »nacionalisti«, če ne celo »teroristi«. Nihče ne očita nacionalizma in šovinizma velikim narodom ali tistim, ki nastopajo v njihovem imenu in ki hočejo asimilirati male narode. Ne, »nacionalisti« so tako za Vzhod kot Zahod predstavniki t. j. pesniki, pisatelji in drugi kulturni delavci, ki bi radi ohranili narodno in kulturno identiteto svojega malega naroda. Kadar koli poroča tisk o teh idealistih in junakih, jih vedno označi za nekake fanatike, napol norce, zagrizence in provincialce. To diha iz poročil v tisku, tudi če je zraven občutiti še majheno simpatije.

Kakor so na Vzhodu zasovraženi in preganjani tisti, ki se borijo za svobodo tamkajšnjih malih narodov, tako so na Zahodu zasovraženi tisti, katerim je cilj svobodno narodno življenje tamkajšnjih malih narodov, ki so še ostali pod tujo oblastjo. Danes velja za netaktno, da bi kak velik zahodni list pisal o osvobodilnem boju teh narodov, neglede na črto, ki deli Evropo. Zdi se, da je nekako dokončno prevladalo mnenje, da se je osvobodilno gibanje malih

narodov v Evropi končalo po prvi svetovni vojni in da so bili takrat rešeni vsi taki problemi. Vsi tisti, ki danes kričijo po svobodi, pa so nemarneži, nevarni elementi, potencialni ali dejanski politični kriminalci, teroristi itd. Na policijah večine držav imajo mape o vseh, ki so angažirani v takem osvobodilnem gibanju.

Ni slučaj, da po koncu druge svetovne vojne ni bila ustanovljena v Evropi nobena nova država razen Islandije sredi oceana in še to s strani male Danske. Danes si je naravnost nemogoče predstavljati, da bi kak država v Evropi prostovoljno dala svobodo oz. neodvisnost kakemu malemu narodu, ki živi v njenih mejah, kljub vsem frazam o samoodločbi, demokraciji, itd.

Eden izmed vzrokov takega stanja je tudi slaba obveščenenost in površnost današnje publicistike, ki problema osvobajanja malih narodov sploh ne jemlje več resno. Zanimajo jo samo še rasni spori v Afriki ali Aziji, spopadi milijonov ljudi, teror. Pod vplivom dogajanja v Afriki in Aziji, pozna svet samo še problem rasne enakopravnosti, ne pa več problema narodne osamosvojitve in osvoboditve. Oba problema sta se zamešala in pojmi zmedli; gotovo po namenih tistih, ki so zainteresirani na taki zmedli.

SVETOVNI KONGRES O CESTAH

Odborništvo za načrtovanje in proračun naše dežele bo zastopano na 16. svetovnem kongresu ceste, ki ga bodo odprli pojutrišnjem na Dunaju. Gre za najpomembnejše srečanje izvedencev za cestna vprašanja, do katerega prihaja vsaka štiri leta. Seminar bo pod predsedstvom avstrijskega republiškega predsednika Kirchsclaegerja. Deželno odborništvo bo predstavilo poročilo o izkustvih, ki se jih je nabralo pri vključevanju cest v naravno okolje.

Kaj pričakuje slovenska manjšina od tega potovanja

■ nadaljevanje s 1. strani

narodne pogodbe nastale v Trstu, kjer se je na zadnjih občinskih, deželnih in državnoborskih volitvah uveljavila Lista za Trst, s čimer je povzročila pravi pravcati potres med tradicionalnimi vsedržavnimi italijanskimi strankami in jih v precejšnji meri tudi ohromila. Na ta vsekakor škodljivi pojav pa te stranke niso po našem do zdaj primerno odgovorile, zaradi česar je treba upravičeno pričakovati, da bo Lista za Trst ostala tudi v bližnji prihodnosti še vedno na krajevni ravni pomemben politični dejavnik.

Področje, ki so ga v tem času pristojni in odgovorni italijanski krogi takorekoč popolnoma zanemarili, pa je prav gotovo manjšinska problematika. Res je sicer, da je bila svoj čas ustanovljena posebna komisija pri predsedstvu vlade, ki ima nalogo, da pripravi osnutek norm za zaščito slovenske manjšine v Italiji, vendar ta komisija

do zdaj ni ničesar konkretnega naredila. Najhujše pa je, da njena večina zagovarja stališča, ki nikakor niso v skladu s črko in duhom osimske pogodbe, saj med drugim hoče ohraniti in celo nekako uzakoniti sedanje diskriminacijsko stanje v okviru manjšine same, tako da bi Slovenci v videmski pokrajini ostali brez vsake prave manjšinske zaščite. Zdi se, da je takega mnenja tudi sam ministrski predsednik Cossiga, če se spomnimo njegovih ponesrečenih izvajanj v poslanski zbornici tik pred glasovanjem o zaupnici novi vladi.

Bližnji obisk državnega poglavarja v sosedni republiki Jugoslaviji bi torej med drugim moral morda odločilno prispevati k odstranitvi za slovensko manjšino nesprejemljivih stališč, kajti samo na ta način bo Italija stvarno dokazala, da ji zares gre za spoštovanje in izvajanje črke in duha osimske pogodbe, na katero je bila ob podpisu in ratifikaciji tako ponosna zlasti v mednarodnem svetu.

Obstajajo strahopetni narodi?

Med nami, zlasti pri starejši generaciji, je še vedno zakoreninjeno prepričanje, da so nekateri narodi že po naravi strahopetni, zlasti v vojaškem pogledu, pa tudi v vsem drugem, kar je v zvezi s pretepanjem in sploh fizičnim obračunavanjem. Po drugi strani veljajo nekateri narodi za vojaško posebno pogumne, če ne celo junaške. Seveda vlada tako zakoreninjeno mnenje tudi pri mnogih drugih narodih. Predvsem je skoro vsak narod o samem sebi prepričan, da je posebno pogumen in junaški, razen če ga teži kak poseben občutek manjvrednosti.

Pri tem pa ni treba niti posebej naglašati, da je takšno mnenje zmotno. Noben narod ni po svojem narodnem značaju ali po naravi pogumnejši ali strahopetnejši od drugega, kajti pogum je moralna lastnost in je torej odvisen od moralnih, etičnih, ne pa od fizičnih vzrokov. Druga stvar je vojaška učinkovitost za boj, kar je seveda odvisno od prepričanja, da je dotični boj

pravičen ali odločilen za narodno usodo, kot so skoro vedno boji za narodno osvoboditev. Kar zadeva boje, je veliko odvisno tudi od izobrazbe, kajti bolj izobražen človek je tudi boljši vojak kot primitivnež. Predvsem je bolj izobraženemu namen boja bolj jasen in mu ni treba šele s propagando zabijati v glavo, za kaj gre, ali ga upijaniti z žganjem, kot so nekdanji avstrijski poveljniki upijanjali s slivovko bosanske vojake na soški fronti, da bi jih razvneli za boje na nož. Bolj izobraženi vojaki znajo tudi bolje izkoristiti tehnično bolj zapleteno orožje, npr. topništvo, strojnice, naravne utrdbe in danes letalstvo in druga moderna bojna sredstva, od obveščevalnih do oklepnih in drugih. Važna je torej izvežbanost s takimi sredstvi, kar je v začetku druge svetovne vojne ustvarilo sloves nepremagljivosti in izredne učinkovitosti ter pogumnosti nemških vojakov, proti koncu vojne pa je prešel ta sloves na Angleže in Američane, pa tudi na Ruse z njihovimi »Katjušami«.

V resnici je torej vsak narod in vsak vojak pogumen, kadar je prepričan v svojo nepremagljivo premoč ali v upravičenost oziroma usodnost svojega boja. Kadar pa dvomi o upravičenosti svojega boja in nima zaupanja v svoje poveljnike ter se ne zanese na svojo oborožitev, pa kaže strah. Lahko se je kazati kot pogumni junaki nasproti slabo oboroženim in morda še manjštevlnim nasprotnikom.

Vsekakor ni mogoče zanikati, da so se kazale v vojnah razlike med narodi tudi glede poguma, toda te razlike se da vedno razložiti z moralnimi ali drugimi že omenjenimi vzroki. Tako so npr. Judje dolga stoletja veljali za strahopetne ljudi,

medtem ko so se med drugo svetovno vojno s svojim uporom v varšavskem getu in še drugje izkazali z izrednim pogumom, prav tako pa tudi v vseh dosedanjih izraelsko-arabskih vojnah, tako da so si pridobili sloves najboljših vojakov na svetu. To je dokaz, da se lahko kak narod v vojnah obnaša enkrat tako, drugič drugače. Odvisno je od tega, če se bori zase ali prisiljen za druge, če se bori za lastno svobodo ali za imperialistične cilje koga drugega.

Pogum pa se ne pokaže samo v vojni, ampak tudi v civilnem in celo vsakdanjem življenju. Nekateri narodi se bahajo s svojo bližnjo vojaško zgodovino, toda v vsakdanjem življenju, npr. nasproti svojim političnim režimom se kažejo pravi strahopetci in niso sposobni niti najmanjšega pogumnega dejanja, čeprav ne gre za smrtne žrtve, ampak samo za majčkeno tistega, čemur se pravi civilni, t. j. politični pogum. Pomanjkanje takega poguma so očitali svoj čas Nemcem, čeprav so bili vojaško pogumen in učinkovit narod. Civilno strahopetnost dokazujejo vsi narodi, ki brez odpora prenašajo in celo hote ali nehote podpirajo diktature, ki jih tlačijo. V bistvu od takih narodov ni pričakovati niti vojaškega poguma v primeru kake obrambne ali napadalne vojne, kajti pogum je, kot rečeno, moralna, ne pa fizična kvaliteta kakega naroda.

—o—

ZDA IN KITAJSKA

Kitajski ministrski predsednik Hua Guofeng je te dni sprejel bivšega ameriškega predsednika Nixona. Rekel je, da je Nixon njegov stari prijatelj.

Poprej se je Nixon sestel s podpredsednikom kitajske vlade Dengom. Nixon in Deng sta poudarila, da morajo Kitajska in Združene države sodelovati v boju proti ekspanzizmu, kar velja za izraz o sovjetskem imperizmu.

Ni bilo pouka

Šolski sindikati — tako avtonomni kot treh sindikalnih zvez — so v četrtek proglasili 24-urno stavko učnega in neučnega šolskega osebja.

Sindikati zahtevajo, naj vlada razširi na uslužbenca javnega sektorja trimestralizacijo premične lestvice ter izplačilo enkratne vsote 250 tisoč lir vsakemu uslužbenec kot odškodnino za inflacijo.

Začetek šolskega leta je bil določen za torek 18. septembra, a so bile na šolah za dva dni določene še šolske skupščine, tako da se je dejansko pouk pričel šele v petek 21. septembra. Ostaja odprto vprašanje ene tretjine učnega osebja, kateremu še niso določili dokončnega sedeža za šolsko leto 1979-1980.

Sindikati so opozorili, da bodo proglasili splošno stavko, če v ponedeljek na sestanku z vlado ne bodo dosegli dokončnega sporazuma o uslužbencih javnega sektorja.

Na zadnjem sestanku med vlado in sindikati je vlada pokazala pripravljenost za izplačilo vsote 250 tisoč lir javnim uslužbencem kot odškodnino za trimestralizacijo premične lestvice v letu 1979. Poleg tega je vlada zagotovila, da bo v petek odobrila ukrepe za izvedbo pogodb v obdobju 1976-1978 ter okvirni zakon za pogodbe.

Deželne komisije in zakonski osnutki

Deželne komisije delujejo v teh dneh s polno paro, da bi pripravile in opredelile zakonske osnutke, o katerih bo nato razpravljala deželni svet. Komisija za vzgojna vprašanja se je sestala s predstavniki združenja ANCI in UNCEM, ki so ji obrazložili svoje stališče o vprašanju pravice do študija. Tudi komisija za zdravstvo in higieno je imela več srečanj v zvezi z zakonskim osnutkom, ki naj bi urejal pristojnosti

pri varstvu duševnega zdravja. Znova se bo sestala prihodnji teden. Prav tako prihodnji teden bo prva komisija preučila razne zakonske osnutke, med temi tudi tistega, ki daje jamstvo v korist avtonomne pristaniške ustanove. V četrtek pa bo komisija za turizem imela poseben sestanek, da bi se seznanila s področnimi vprašanji v okviru zakonskega osnutka, ki bo opravil reformo deželne turistične organizacije.

Po atentatu v Velikovcu

Nova, presenetljiva verzija o torkovem atentatu v Velikovcu na Koroškem, kjer je eksplozija bombe v takoimenovanem domovinskem muzeju ranila po prvi verziji tri ljudi, po drugi pa dva človeka. Avstrijska policija je menda prepričana, da sta atentat zakrivila oba ranjenca, ki sta jugoslovanska državljana. To sta Luka Vidmar in Mira Lorger, ki sta zdaj v celovški bolnišnici. Policija pravi, da sta v trenutku eksplozije bila edina obiskovalca v muzeju, ki v nemškem nacionalističnem duhu hrani spomine na boje za Koroško po prvi svetovni vojni, ko še ni bila dokončno odloče-

na politična usoda te dežele. Verzija je dokaj neobičajna; nedvomno bo sprožila polemike, še zlasti v teh dneh, ko se na Koroškem pripravljajo na deželne volitve in se vzdušje spet kviri zaradi domačih nemških nacionalističnih krogov. V takem vzdušju je pač možno marsikaj in zato je treba tudi o velikovškem atentatu reči, da so potrebni jasni in nedvoumni dokazi, ki pa jih doslej uradno še ni.

—o—

POSLANSKA ZBORNICA O LAKOTI V SVETU

Poslanska zbornica v Rimu je pričela izredno zasedanje, ki se tiče lakote na svetu. To je drugo izredno zasedanje poslancev v zgodovini republike. Prvo je bilo leta 1968, ko so sovjetski tanki vdrli na Češkoslovaško.

V senatu je o lakoti v svetu govoril zunanji minister Malfatti, a v poslanski zbornici je podal poročilo minister Sarti. Spomnil je, da živi v revščini nad milijardo ljudi na svetu in huda lakota prizadeva vsaj 450 milijonov ljudi. Sarti je spomnil na ukrepe, katere je sprejela v preteklosti italijanska vlada za pomoč revnim državam.

Slovensko šolsko središče v Miljah

Starši osnovnošolcev in otrok, ki obiskujejo otroški vrtec v miljski občini, so ob začetku šolskega leta izvedli akcijo vselitve v stavbo, ki je bila po večletnih obljubah miljske občinske uprave namenjena slovenskemu šolskemu in kulturnemu središču v Miljah. Miljski občinski odbor je bil tudi sprejel pred mesecem zadevni uradni sklep, vendar kot je iz dosedanjih poročil razvidno, prepozno, da bi bil formalno pravočasno izpopolnjen in sprejet s strani pristojnih šolskih organov. Slovenski starši so stopili v akcijo, da bi pospešili postopke in da bi prišlo do rednega poslovanja v novih prostorih. Starši so prejeli solidarnost izvršnega odbora Slovenske skupnosti, SKGZ, Sindikata slovenske šole in številnih slovenskih kulturno-prosvetnih organizacij. Akcija je sprožila odpor s strani staršev italijanskih otrok, ki obiskujejo sekcijo otroškega vrtca, ki še vedno posluje v poslopju v D'Annunzijski ulici. Občinska uprava je italijanskemu vrtcu namenila poslopje v ulici Fonderia, v zadnjih

dneh pa je pri posredovanju za premestitev spora izbrala novo lokacijo v novem poslopju »I Mulini«, ki je blizu poslopja v ulici D'Annunzio.

Upravičen nastop slovenskih staršev je sprožil v italijanskih občilih bolj ali manj prikrito protislovensko gonjo, kar je bilo pričakovati ob sedanjem vzdušju. Vsekakor je kolebajoče postopanje miljskega občinskega odbora, ki je po eni strani že ob koncu lanskega šolskega leta obljubil rešitev vprašanja, uradni sklep pa sprejel prepoz-

no, saj dolgoletni upravitelji pač morajo vedeti za rok birokratskega postopka, kar se da neprimerno, saj nudi možnost za poglobljanje nerazumevanj in izkoriščanja s strani Slovincem nenaklonjenih krogov ne samo v miljski občini in povzroča hudo škodo celotni slovenski narodnostni skupnosti. Sploh pa naj spomnimo, da, čeravno se je pristop miljske občine v zadnjih letih pod pritiskom domače slovenske javnosti izboljšal, je to zahtevalo veliko zavzetost miljskih občanov slovenske narodnosti. Spomnimo na primer na dolgotrajno razpravo, ki se je odvijala glede samostojnega didaktičnega pristopa v slovenski sekciji občinskega otroškega vrtca.

Slovenska skupnost in šolski center v Miljah

Izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na svoji redni tedenski seji poleg notranjih organizacijskih problemov obravnaval vprašanje slovenskega šolskega centra v Miljah, katerega uresničitev se je nevarno zataknila zaradi nasprotovanja nekaterih italijanskih staršev, ki so iz neutemeljenih razlogov zasedli prostore, ki so jih občinske oblasti namenile za didaktične potrebe slovenskih otrok iz osnovnih šol pri Korošcih in v Zavljah. To spravlja sedaj v resno nevarnost ustanovitev omenjenega šolskega centra za slovenske otroke ne samo iz tehničnih razlogov, temveč je tudi nevarno zaostriло odnose sožitja med slovenskim in italijanskim prebivalstvom v miljski občini.

SSk izraža staršem prizadetih slovenskih otrok vso svojo solidarnost in politično podporo, a obenem upa, da bo prevladala strpnost in da bodo tudi pristojne šolske oblasti vprašanje ustanovitve slovenskega šolskega centra ugodno rešile, ne da bi bili zaradi tega prejudicirani šoli kot taki v Zavljah in pri Korošcih.

Izvršni odbor SSK se je nadalje seznanil z zadnjim razvojem kritičnega položaja več sto delavcev tovarne SIRT (bivše Vetrobel) v industrijski coni, katerega rešitev pristojne oblasti z nejasnimi izgovori zavlačujejo. To razumljivo vznemirja prizadete uslužbenke, ki se lotevajo vseh mogočih akcij, med temi tudi zadnja zasedba pro-

storov deželnega sveta v Trstu. Zato izvršni odbor SSK izraža prizadetim delavcem svojo solidarnost, od pristojnih oblasti pa zahteva, da naredijo konec temu negotovemu stanju.

Zato meni, da bo treba globalno pregledati zaposlitveno in gospodarsko stanje vseh obratov v obstoječi industrijski coni ter izdelati načrt za sanacijo vseh nesolidnih obratov, ki samo ovirajo gospodarski napredek in zasedajo površine, ki bi jih bilo treba smotrneje izkoristiti predvsem z gospodarskega vidika.

—o—

PODRAŽITVE VOZOVNIC

Tajniki sindikalne zveze upokojencev so pri tržaški občinski upravi protestirali zaradi podražitve javnih prevozov, ki še zlasti prizadene upokojence z najnižjimi pokojninami. Poročilo naglašja, kako vlada jo pri tem velike razlike med različnimi občinami v tržaški pokrajini. Tako sta občini Milje in Devin - Nabrežina prevzeli nase vse breme novih podražitev. Sindikalni tajniki zato predlagajo, naj bi enako ravnala tudi tržaška občina. Župan in načelniki svetovalskih skupin so se obvezali, da bodo o vprašanjih, ki so jih iznesli predstavniki upokojencev, čimprej razpravljali in preučili možnost, da bi lahko ugodili upravičenim zahtevam.

TEČAJ ZA VODJE OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

Dvomesecni tečaj za vodje otroških in mladinskih zborov, ki je bil organiziran ob koncu šolskega leta 1978/79, se bo začel v ponedeljek, 24.9.1979 ob 16. uri na sedežu Slovenske prosvete v ul. Donizetti 3/1. Predmetnik: solfeggio, oblikovanje glasu, melodična in ritmična vzgoja, način učenja nove pesmi, dirigiranje, dikcija, Orffov instrumentarij, mladinska pevska literatura.

Tečaj prirejata Zveza cerkvenih pevskih zborov in Slovenska prosveta v Trstu.

SEJA POKRAJINSKEGA SVETA SSK V TRSTU

Predsednik pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti v Trstu sporoča, da bo v sredo, 26. t. m., ob 20.30 redna seja na sedežu v ulici Machiavelli v Trstu. Dnevni red predvideva poročilo o trenutnem političnem položaju, razpravo o načrtu za izpopolnitev mreže strankinih sekcij ter imenovanje strokovnih komisij.

PRISTANIŠKA KONFERENCA

V petek in soboto bo v Trstu konferenca o pristaniški dejavnosti. Na dnevnem redu bodo tako deželno načrtovanje kot tudi razni upravni in operativni vidiki tržaškega pristanišča. Ob tej priložnosti bodo prisotni tudi zastopniki tržaške pristaniške ustanove, ki delujejo v Avstriji, Zvezni republiki Nemčiji in Švici. Orisali bodo probleme in perspektive pristanišča na omenjenih tržiščih. Uradno poročilo bo na konferenci imel generalni direktor pristaniške ustanove, inženir Colautti, ki bo naglasil da je treba bolj kot o pozitivnih vidikih delovanja tržaškega pristanišča opozoriti predvsem na dejavnike, ki delujejo zaviralno in omejujejo pristaniško dejavnost.

O problemih financiranja pristaniške dejavnosti je razpravljala tudi prva stalna komisija deželnega sveta, ki je soglasno odobrila zakonski predlog, po katerem sme dežela jamčiti posojila, ki jih bo tržaška pristaniška ustanova najela pri kreditnih zavodih. S temi sredstvi bo pristanišče lahko začelo uresničevati določbe iz ratifikacijskega zakona o osimskem sporazumu.

Domača praznika na Kolonkovcu in v Lonjerju

S poletjem se izteka letošnja zelo bogata sezona krajevnih praznikov, ki jih prirejajo domača prosvetna društva. Ponekod so bili krajevni prazniki celo morda preštevilni in so izgubili zaradi tega na privlačnosti ter predvsem na kakovosti v smislu, da ni bilo zadostnega prosvetnega pristopa. V okvir kakovostno uspešnih pa vključimo praznika, ki sta bila v nedeljo, 16. t. m., na Kolonkovcu in v Lonjerju, saj sta domači društvi hoteli predvsem podčrtati krajevne značilnosti narodnostno ogroženih področij.

Prosvetno društvo Kolonkovec je na Ženjenu priredilo prvi »praznik solate«, da bi podčrtalo manderijersko dejavnost, katero ogroža stalno razlašanje za gradnjo novih

stanovanjskih blokov. Priredili so razstavo solate in podelili nagrade najboljšim primerkom. Za zabavo je poskrbel ansambel Lojzeta Hledeta iz Števerjana, predstavili so pa tudi uspel prizorček iz življenja domačih branjev.

V Lonjerju so imeli istega dne vsakoletni »praznik grozdja«, na katerem so podelili nagrade za najboljše »šprone«. Nastopila sta pevski zbor »Valentin Vodnik« in »Ljudski trio«. Nagradili so tudi otroke, ki so sodelovali na slikarskem tekmovanju.

Udeležence obeh razstav tako v Lonjerju kot tudi na Kolonkovcu so nagradili s kmetijskimi porabnimi nagradami, ki so jih posredovale zadrage in kmetijske trgovine.

O letošnji »Dragi«

Kot smo že poročali, so se letošnji študijski dnevi »Draga 79«, ki jih prireja Društvo slovenskih izobražencev, zaključili s predavanjem, oziroma »razmišljanjem«, kot je govornik sam poudaril, časnikarja in predavatelja DSI Sergija Pahorja. Tema predavanja je bila vsekakor zelo zahtevna in so poslušalci z radovednostjo pričakovali, kako bo predavatelj v pičli uri, ki mu je bila na razpolago, razčlenil sedanj »matični, zamejski in zdovski trenutek« (tako se je namreč glasil naslov njegovega razmišljanja).

Novice z Goriškega

SKUPNO ROMANJE NA SVETO GORO

V nedeljo, 23. t. m. bo romanje goriških vernikov na Sveto goro in sicer v popoldanskih urah: ob 16. uri bo namreč skupna maša v obeh jezikih. Romanje bo vodil goriški nadškof msgr. Peter Cocolin ob sodelovanju slovenskih in italijanskih duhovnikov in vernikov. Kot rečeno, bo romanje skupno in bo ponovna priložnost za zблиžanje med verniki obeh narodnosti, ki živijo v goriški nadškofiji; to je poudarjeno tudi na dvojezičnih lepakih, ki jih je goriška nadškofija dala razobesiti po mestu in okoliških vaseh, kar je hvalevredno in vsekakor spodbudno.

POHOD PRIJATELJSTVA

V organizaciji goriškega društva pešcev in pod pokroviteljstvom goriške hranilnice je bil preteklo nedeljo v Gorici mednarodni pohod, ki se ga je udeležilo lepo število tekmovalcev iz naše dežele, Jugoslavije, Avstrije in še drugih držav. Startali so pred lahkoatletskim stadionom na Rojcah, na izbiro so imeli tri različne proge in sicer daljšo progo (40 km) ter dve krajši (22 in 9 km); mnogi so se odločili za slednjo, ki ni bila med drugim niti tekmovalnega značaja. Vsi udeleženci so ob koncu prejeli lepo medaljo z goriškimi motivi in z napisom v slovenskem, italijanskem, furlanskem in nemškem jeziku.

ZANIMIV DVOBOJ PARLOV - MUNDINE

V sredo, 26. septembra, bo v Gorici zanimivo boksarsko srečanje med Jugoslovanom Parlovom in Avstralcem Mundinejem in ki bo veljal za svetovno prvenstvo v poltežki boksarski kategoriji. Prvič bo prišlo v Gorici do tako pomembnega dvoboja in bo dana možnost tudi jugoslovanskim državljanom, da pridejo v goriško telovadnico navijati za svojega boksarja. Za to priložnost so se organizatorji tudi odločili, da ne bodo cene vstopnic izredno visoke, tako da se bo lahko veliko število ljubiteljev tega športa udeležilo srečanja.

ČESTITAMO!

Preteklo nedeljo sta se poročila Dorjana Devetak in Franko Bagon; oba se udeležujeta v kulturnih in športnih organizacijah na Goriškem. Želimo jima vso srečo v novem življenju.

Sergij Pahor je navedel celo vrsto podatkov, ki so gotovo resnični, a po našem mnenju preveč iztrgani iz širšega konteksta, da bi si mogli poslušalci ustvariti zares objektivno sliko o sedanjem slovenskem trenutku. Nič čudnega ni zato, če so predavateljeva izvajanja izzvenela silno pesimistično, zlasti kar zadeva položaj in nadaljnji obstoj slovenske manjšine v Italiji. Verjetno je Sergij Pahor s svojimi izvajanja, ki so bila povečini izzivalna, hotel sprožiti širšo razpravo na samih študijskih dnevih, kar pa se žal ni posrečilo, kot je nato pokazala diskusija. Vsekakor drži, da zahtevajo vsaj nekatere njegove trditve določen odgovor, oziroma preverjanje.

Tudi o letošnji »Dragi« bi v ostalem mogli ponoviti to, kar smo v našem listu napisali še prejšnja leta. Mimo dobre volje organizatorjev, ki jim treba vsekakor priznati čut za požrtvovalnost, saj zahtevajo »študijski dnevi« ogromno truda in napora, se nam zdi, da je tematika, ki naj bi se obravnavala, preobširna, tako da se aktualne teme ne morejo poglobiti, osnovni pojmi se ne morejo razčistiti, nove ideje pa se ne morejo izoblikovati.

—o—

NIKARAGUA

Sandinistična vlada v Nikaragui je za nadaljnjih 30 dni podaljšala izjemno stanje, katero je bila uvedla ob zmagi 19. julija. To je že drugo podaljšanje izjemnega stanja.

Zagrozila je z zaporem do dveh let stavkajočim in sicer zlasti pri javnih prevozih. Sandinistična vlada je tudi zavrnila komunistični predlog, naj bi se vse politične skupine združile v eno stranko.

DEŽELNI PRISPEVKI ZA KULTURO

Čez teden dni, to se pravi v četrtek, 27. septembra, bo potekel rok za predložitev prošenj, na osnovi katerih deželna ustanova dodeljuje prispevke za razmah kulturne dejavnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Prošnje sprejema deželno odbornišvo za kulturo v Trstu, ki daje tudi vsa pojasnila o novem zakonu za prosvetno pomoč.

VETROBEL

Delavci podjetja SIRT, nekdanje steklarne VETROBEL, nadaljujejo z zasedbo obratnih prostorov v industrijski coni. Že pred dnevi se je končala zasedba deželnega sveta, potem ko so delavci dobili zagotovilo da bo minister za industrijo Bisaglia prihodnjo sredo sprejel v Rimu sindikalne predstavnike ter parlamentarce in deželne zastopnike iz Trsta.

V zadnjih dneh pa se je tudi zvedelo, da se je podjetnik Landini, ki je svojčas predložil načrt za preusmeritev proizvodnje tovarne, sestal te dni v Rimu s predstavniki ministrstva, s katerimi je razpravljajal o tehnični vidikih preusmeritve proizvodnje.

VIETNAMCI

Po vseh zdravstvenih pregledih so po enem mesecu prisotnosti v begunskem taborišču v Padričah Vietnamci sedaj začeli zapuščati to začasno zatočišče in jih je mogoče videti tudi po mestu, kjer opravljajo manjše nakupe ali pa si ogledujejo turistične znamenitosti. Kljub temu, da so se že popolnoma privadili na življenje na Pa-

PRESELITEV UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Cenjene naročnike obveščamo, da sta se uredništvo in uprava Novega lista preselila v Ulico Valdirivo 36, prvo nadstropje, tel. 60824.

dričah, so že skoro vsi zaprosili, da bi lahko odpotovali v Združene države, Avstralijo, Kanado ali na Japonsko, kjer imajo sorodnike ali znance. Kakih deset pa je izrazilo željo, da bi ostali v Italiji.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Mihail Bulgakov

IVAN VASILJEVIČ

komedija v treh dejanjih — dveh delih
V soboto, 22. t. m., ob 20.30

Prireditve na Stadionu 1. maj

V nedeljo, 23. septembra, bodo Slovenska prosvetna zveza, Združenje slovenskih športnih društev v Italiji in Associazione, cultura, tempo libero, sport organizirale na Stadionu 1. Moj v Trstu veliko otroško prireditev RINGA-RINGA-RAJA-GHIRI-GHIRI-GAJA. Prireditve bo trajala ves dan in bo posvečena otrokom obeh narodnosti, ki naj se ob mednarodnem letu otroka začnejo spoznavati in ki naj se na prireditvi sprijateljijo.

V glavnih obrisih bo prireditve potekala tako: - ob 10. uri bo pohod, ki bo šel izpred Ljudskega vrta v Trstu na Stadion 1. Maj. Spremljala ga bo godba na pihala. Sledile bodo neagonistične športne igrice in slikarski ex tempore.

- ob 14. uri bo I. del krajše folklorne prireditve, kjer bodo nastopile samo otroške skupine.

- ob 15. uri bo na vrsti animacija-imaginarno potovanje otrok skozi kontinente v spremljavi znane mojstra pantomime Andresa Valdesa, 12 slovenskih in italijanskih animatorjev in 4 glasbenikov.

- Sledil bo drugi del folklorne prireditve, kjer bodo kot gostje sodelovale otroške folklorne skupine iz Slovenije, Furlanije in Istre. Sledila bo prosta ringaraja s plesom.

Istočasno bodo ves dan vrteli filme in risanke za otroke, v fojerju pa bodo razstave s knjigami, fotografijami, risbami za otroke in o otroku.

Prav tako bodo organizirani tudi kioski za odrasle in za otroke — slednji bodo opremljeni in založeni po okusu otrok.

ORGANIZATORJI

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boris Pahor

»Tovarišija« v italijanščini

(Pripombe ob robu)

Na strani 117. »Oprostite, slab je« ne sme biti »Non offendetevi«, ampak »scusate«. Na strani 119: »Tla so se nam udirala« je napačno prevedeno »Il pavimento ci è sprofondato sotto i piedi«, kar je očiten nesmisel, stavek ima namreč prenešen pomen, zato »Ci pareva di avere il vuoto sotto i piedi« ali podobno. Na strani 127 »spreletel me je spomin« ni »la memoria mi è volata«, ampak »d'improvviso mi ricordai«. »Povedal sem« ne sme biti v prevodu »Ho detto«, pač pa »dissi« ali »spiegai«. Tako »zvest« ni »cosciente«, ampak »fedele«, »razvajen« ni »abituato«, pač pa »viziato«. Na strani 135 »do konca dni« ni prav »fino alla fine del giorno«, ampak »fino alla fine dei giorni«. Na strani 147 »nezavedni in nevarni ljudje« niso »gente pericolosa, che non sa«, ampak »la gente che ci è contraria e ch'è pericolosa«. Tako na strani 151 »nisem tako preprosto doživel ... razsežnosti tele-sa« ni prav »mai vissuto ... le dilatazioni del mio corpo«, ampak »le dimensioni del mio corpo«. Potem prevajalec večkrat prevaja »silovitost« z izrazom »violenza«, kar ne odgovarja, boljše bi bilo *impeto* in podobno.

II.

Seveda je najti tu pa tam še katero nerodnost, vendar pa moram reči, da pri branju prevoda človek zmeraj manj čuti potrebo po primerjanju z izvirnikom. Številne so strani, ki dajejo resnično čutiti bližino Kocbekovega teksta, to se pravi, da jih bralec sprejema, jim nima česa očitati in občuduje prevajalčevo pronicljivost. Zato bi tudi tukaj izrekel pripombo, ki sem jo napisal ob prevodu pesmi. Nerazložljivo je, kako se človek, ki se loti prevoda Kocbekove proze in ki jo na splošno dostojno preliha v italijanščino, ne znajde ob posameznostih, ki bi mu ne smele delati težav. Tako na primer, da zamenja *prst* (zemljo) za *prst* (na ro-

ki) ali pa *upornost* bojevnikov za splošno upiranje ali odpor, saj izraz *riluttanza* ni mogoče uporabiti v vojaškem kontekstu!

Vsekakor je potrebno priznati, da se je zastavljeni trud splačal, ker zgoraj navedene nepravilnosti v bistvu ne maličijo dela, ampak samo posamezne odstavke. Večkrat bi tujemu bralcu popravljeni izraz bolj malo spremenil splošni vtis, je pa nekaj stavkov, ki bi jih bilo vsekakor potrebno korigirati.

Če se po vseh teh pomislekih spet zavem stvarnosti, to je, da bo takó pomembnega avtorja, kot je Kocbek, zdaj lahko spoznala italijanska kultur-

na javnost, potem moram priznati, da me obhaja občutek zadoščanja. Nobenega dvoma namreč ni, da je danes Kocbek po globalni misli kakor po silovitosti izraza izredna osebnost tako v slovenskem svetu kakor v evropski domovini. To seveda že dolgo vsi vemo. Novo pa je, da se, počasi in težavno sicer, a zmeraj bolj tega zavedajo tudi drugi.

Priznati moramo založbi, da se je zavedala tega pomena našega pisatelja in ga uvrstila v zbirko, v katero je med drugimi uvrščena tudi K. Wojtyła. Dobro bi bilo, ko bi se založba zdaj potrudila in ustrezno poskrbela, da bi po Kocbekovi »Tovarišiji« segli mladi ljudje.

Ob napovedi izida prevoda »Listine« pa bi rekel, da bi bilo prav (ponavljam, kar sem pripomnil ob prevodu lirike), ko bi založba vseeno dala tekst prevoda pregledati, preden gre v tisk. Takó bi dobili neoporečno besedilo. Gre namreč za popravke, ki v ničemer ne zmanjšujejo nedvomnih prevajalskih sposobnosti Antonia Setole, ki pa bi bili glede na pomembnost prevajenega pisatelja prav gotovo na mestu. Tudi zato, ker bo italijanski prevod prav lahko podlaga za druge prevode.

(Konec)

O novi številki revije »Sodobnost«

Nova, 8-9. številka Sodobnosti prinaša na uvodnem mestu prvega in del drugega iz serije z naslovom »Pet fragmentov« namreč dramskih, ki jih je napisal Lojze Kovačič. V bistvu ne gre za igre, ampak za nekake dramatizirane oziroma v obliki posameznih prizorov ali slik napisane novele z močno družbeno-politično tendenco. Bolj spominjajo na filmski scenarij kot na dramske tekste. Lahko jih označimo za bistro napisane, vendar pa bravec težko ugane, kaj hoče Kovačič povedati, poleg tega je njegov jezik zavit, izumetničen, hote banaliziran, najbrž zato, da bi se zdel bolj moderen, poln psevdoljudskih ali dialektnih izrazov kot npr. tepih in tudi v drugih sklonih množine ni prav trden, čeprav kot literat ni začetnik. Ves čas nas moti, da piše Lojze Kovačič tako, da bi vzbudil vtis, da je bolj kritičen do družbenega okolja, v katerem živi, kot je v resnici, ali pa morda obratno.

Zanimiv je glasbeno-kritični esej »Letska narodna«, ki ga piše Borut Loparnik in ki velja

predvsem skladatelju Kogoju. Janko Kos nadaljuje svoj dolgi spis, ki mu narašča že v tekst za celo knjigo »Marksizem in problemi literarnega vrednotenja«. Resnično zanimivo branje predstavlja daljši odlomek leposlovnega dela z naslovom »Prebujanja«. Napisano je z resnično pisateljsko kulturo in s spoštovanjem do slovenskega jezika, pa tudi resničnim jezikovnim znanjem, kar se nam zdi danes že samo po sebi veliko. Ne gre sicer za kako veliko literarno stvaritev sodeč po tem odlomku, vendar pa je zasnova duhovita in moderna, slog pa živahen in prežet z nekim prijetnim slovenskim domačijstvom brez provincialne in sentimentalne omake.

Vasja Predan objavlja esej »Dvajset let "Antigone" Dominika Smoleta«. Tone Peršak piše o scengorafinji Meti Hočevar, ki pa jo v skladu z novo slovenščino imenuje seveda scenograf, kajti ta nova slovenščina je ženske, kot kaže, kratkoma slovnico priključila moškemu spolu, morda zaradi enostavnosti. Vsekakor vodi po esejističnem uvodu z njo dolg pogovor o slovenski scenografiji, ki izzveni zelo pesimistično. Tako je npr. Meta Hočevar izjavila: »Razmere po gledališčih (namreč v Sloveniji) so nevzdržne. Če bi v katerokoli gledališče poslali inšpektorja za delo, bi gledališče lahko takoj zaprl. Sčasoma se bo tudi zgodilo, da ne bo več mogoče izpeljati predstave. Najbrž se bo takrat le kdo kaj vprašal. To velja za vsa slovenska gledališča«.

Poezijo zastopajo v tej številki Marko Kravos, z nekaj duhovitimi satiričnimi pesmimi, kot sta npr. »Jaz o tem« in »Slovenska lipa«, Franc Černigoj s ciklusom res lepih pesmi pod skupnim naslovom »Nerezine«, in Jaša Zlobec, ki nas tokrat ugodno presenetiti. Janez Menart pa nam predstavi v svoji rubriki »Tuje pesmi v slovenski besedi« švedskega pesnika Carla Michaela. O Bellmanu piše in je prevedel nekaj njegovih pesmi Milan Apih.

Na koncu najdemo še nekaj ocen in izjavo uredniškega odbora, da mu je potekla mandatna doba, zato se obrača na Republiško konferenco SZDL, ki financira Sodobnost, da imenuje nov uredniški odbor in glavnega ter odgovornega urednika.

O vlogi pisatelja v slovenski družbi

Vprašanje je, koliko ljudi se je doslej zavedlo, da se v slovenskih dnevnikih skoraj ne pojavljajo več intervjuji s pisatelji in drugimi literati. Kak tak intervju lahko najdemo včasih le še v tržaškem slovenskem dnevniku, čeprav skoraj izključno s pisatelji oziroma literati enega samega svetovnega in političnega nazora. V osrednjih slovenskih dnevnikih takih intervjujev skoraj več ne srečamo. To najbrž ni samo nek slučajnostni pojav ali celo posledica premajhne pripravljenosti pisateljev samih, da bi sodelovali v tisku, ampak mnogo bolj verjetno odsev novega odnosa med pisatelji. Še v večji meri pa je najbrž to posledica dejstva, da so se pisatelji sami odrekli funkciji, katero so nekdanje opravljali v slovenski družbi: nehali so biti njena vest in njeni glasniki.

Ta umik pisateljev iz tiska in iz družbe je po eni strani odraz drugačnega vrednotenja literature v življenju slovenskega naroda, po drugi strani pa posledica premajhne kvalitete današnje literature, ki se zadovoljuje z neko minimalno umetniško in estetsko gladino, namesto

da bi težila po tem, da bi kritično prikazovala in razčlenjevala današnjo slovensko družbo. Zaradi manjše kvalitete in moralnega poguma pisateljev je padla tudi njihova cena v očeh odločujočih družbenih dejavnikov, čeprav so morda po drugi strani zadovoljni, da se je literatura odrekla svoji kritični funkciji. Kaj ima slovenski pisatelj sploh še povedati slovenski družbi? Nič tako aktualnega in zanimivega, da bi ljudje čakali na njegovo besedo ali da bi bil njegov intervju v dnevniku dogodek, kot je bil svoječasno.

Čudno je le, da se o tem tako malo razpravlja ne samo v javnosti, ampak dozdevno tudi v literarnih krogih. Ti so se že vdali v tako odrinjenost in nemoč — slovenska literatura, vsaj pripovedništvo in esejistika je danes nekaka prežitekarska slovenske družbe. Za neko minimalno vzdrževalnico in pokojnino sedi v zapečku in da mir — ne meša se v dogajanje. Tisto, kar piše, zanima v bistvu le majhen del javnosti, samo tiste, ki jim je še do tiskane slovenske besede in upajo vsaj v literarnih delih še najti čisto slovenščino. Drugih pa niti to več ne zanima.

Slovensko katoliško pripovedništvo

V prijateljski družbi je pred kratkim pogovor nanese na vprašanje, ki bi lahko bilo snov enega izmed predavanj in z njim povezane debate na kakšnih prihodnjih študijskih dnevih v Dragi. To je vprašanje katoliškega pripovedništva danes na Slovenskem ali bolje rečeno pri Slovencih, to je, v današnji slovenski literaturi neglede na meje.

Čeprav se zdi, da je danes slovensko katoliško založništvo šibko, je vendar treba priznati, da je močnejše, kot bi se zdelo na prvi pogled. V Sloveniji obstaja Mohorjeva družba, ki razpolaga z lepimi zmogljivostmi za izdajanje leposlovnih knjig, precej močni Mohorjevi družbi pa obstajata tudi v Gorici in Celovcu. Ze samo te tri založbe bi lahko izdale vsako leto nekaj kvalitetnih pripovednih del, napisanih v skladu s katoliškim svetovnim nazorom ali vsaj ne naperjenih proti njemu. Tudi v Buenos Airesu obstaja slovenska založba katoliškega nazora oziroma celo dve. Tudi v Severni Ameriki bi lahko izdali od časa do časa kako dobro pripovedno knjigo, če že izdajajo razne koledarje in drugo. Katoliška kultura in literatura na Slovenskem ne more obstajati samo iz koledarjev in molitvenikov, če hoče biti sposobna življenja in idejnega ter umetniškega tekmovanja, čeprav so nekateri prepričani, da zadostuje samo to.

Toda predvsem je potrebno literarno ustvarjanje, ki bi si zaslužilo označbo katoliško. To je sploh najšibkejša točka vse katoliške kulture pri Slovencih. V tem pogledu smo ostali v bistvu tam, kjer smo bili v prvi polovici preteklega stoletja. Po mnenju nekaterih urednikov katoliških založb, zlasti tiste v Celovcu, mora biti katoliški slovenski pisatelj še vedno nekak Krištof Schmid in njegovi izdelki tipa »Sreča v nesreči« ali kaj podobnega. Katoliški pisatelj mora biti po njihovem — ali se mora vsaj delati takega — popolnoma naiven. Pisati mora samo o Marijinih prikazovanjih in zidanju romarskih cerkva na gorah — ni slučaj, da je v zadnjih letih izšlo več takih povesti — ali pa o tem, kako priden in pobožen slovenski fant, potem ko ga je industrijska civilizacija skušala odvrniti od njegovega polja in domačije, s pomočjo pridne in

delavne ženice spet spravi svojo kmetijo na noge in do prospevanja. Slovensko katoliško pripovedništvo po mnenju nekaterih urednikov ni smelo in ne sme poznati kriz v človeku, dvomov, ki so značilni zlasti še za modernega človeka, notranjega boja za vero, skušnjav, grehov, duševnih in socialnih problemov, v katerih se tudi kristjan pogosto ne znajde takoj in se včasih tudi izgubi. Katoliški slovenski človek vzbuja v takih povestih vtis popolne idealiziranosti ali izrazite naivnosti ter nesposobnosti, da bi se znašel v modernem industrijaliziranem svetu in v intelektualnem življenju. Vedno ga je treba rešiti v neko zatišje, v okrilje romarskega Marijinega svetišča na gori ali v kako odmaknjeno gorsko kmetijo, do koder menda ne sežejo sodobni problemi in skušnjave.

To bežanje pred svetom z njegovimi problemi in skušnjavami pa je znak šibkosti. Tak pisec dokazuje, da sam ni sposoben reševati modernih socialnih in nazorskih problemov, da se ne upa idejno in umetniško pomeriti z nasprotniki, da bi rad dezertiral iz modernega sveta v neko izmišljeno zatišje in idilo.

Uredniki slovenskih katoliških založb doma, v zamejstvu in v tujini bi se morali končno odločno upreti tej nevarni tendenci bežanja pred problemi, ki ne le, da znižuje kvaliteto slovenske katoliške literature in jo napravi neaktualno in nezanimivo, ampak ji tudi daje pečat izrazite naivnosti in idejne zaostalosti ter oblikovne primitivnosti. Na uredniška mesta spadajo moderni, razgledani in pogumni ljudje, plašljivi in preveč konservativni naj bi se umaknili s takih odgovornih mest. Pri eni ali dveh založbah se je to že zgodilo in ugodne posledice se bodo hitro pokazale, pri drugih pa naj bi se čimprej. Ni si mogoče predstavljati, da bi bila slovenska katoliška literatura res na tako nizki stopnji, kot jo vidijo taki uredniki, zlasti še pri koroški Mohorjevi družbi. Sodeč po njej bi morali sklepati, da danes med Slovenci sploh ni več pisateljev, ki bi bili sposobni ali ki bi si upali napisati dober roman ali povest v skladu s krščanskim svetovnim nazorom. Boljši pa je dober prevod kot slabo mašilo.

Tržaški narkomani

Štirje mladi tržaški narkomani so priredili tiskovno konferenco o vprašanih, ki jih postavlja v Trstu ta vznemirljivi družbeni pojav. V Trstu namreč ni potrebnih struktur za dejansko pomoč narkomanom in še toliko manj za to, da bi jih vrnili družbi kot polnopravne člane. Tako imamo na primer v našem mestu pomožno službo, ki pa deluje samo od 8. do 10. ure in še to samo ob delavnikih. Položaj je prišel na dan z vso dramatičnostjo ob nedavni smrti mladega pomorščaka in še zlasti zato, ker so tržaški trg začeli zalagati s pošiljko heroína, kateremu so primešali kodein in limono in je zato zelo strupen. O težavah tržaških narkomanov je spregovoril tudi mladenič, ki je lani oslepel po injekciji tajskega heroína, kateremu so primešali snov neke strupene gobe. Z mamilom se preskrbujejo v Vidmu in še zlasti v Veroni. Vendar so cene tako visoke, da si morajo največ-

krat denar poskrbeti s krajo. Mnogi narkomani se zavedajo nevdržnosti lastnega položaja in so zato že večkrat zaprosili za pomoč. Vendar jim od povsod prihajajo odklonilni odgovori (in to tudi iz splošne bolnišnice) češ, da nimajo za to usposobljenih oddelkov. Trije med temi mladimi narkomani so sedaj na psihiatričnem oddelku, kamor jih je sprejel primarij, četrti pa se je že odvadil jemati mamila in sicer po štiridesetih dneh prisilne vzdržnosti v jetniški umobolnici.

To so samo štirje primeri, ki jim je uspelo stopiti na pot ozdravljenja. Za njimi pa je v naši pokrajini, tako so zatrtili, več kot 100 oseb, ki so se že privadile na močna mamila ter kakih 200 mladincev, ki sedaj šele stopajo na to trnovo pot. V Italiji je več zdravniških središč, kjer zdravijo narkomane, vendar so vsa mesta zasedena že po tri mesece naprej.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

razpisuje

ABONMA

za sezono 1979-80

REPERTOAR

V ABONMAJU

Etbin Kristan: KATO VRANKOVIC
igra v treh dejanjih, režija Mario Uršič

Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIJE
WOOLF?

drama, režija Dušan Mlakar

John M. Synge: VRAŽJI FANT
ZAHODNE STRANI

komedija v treh dejanjih,
režija Zvone Šedlbauer

Slawomir Mrożek: TANGO

dramsko delo v treh dejanjih,
režija Franci Križar

Ivan Cankar: LEPA VIDA

dramska pesnitev v treh dejanjih,
režija Mile Komar
gostovanje SLG Celje

Henry de Montherlant: PORT ROYAL

drama, režija Voja Soldatovič
gostovanje SNG Maribor

Ivo Tijardović: SPLITSKI AKVAREL

opereta, režija Richard Simonelli
gostovanje gledališča Komedija iz Zagreba

IZVEN ABONMAJA

Lojze Cijak: NEURJE

drama v narečju, režija Mario Uršič

Giuseppe Berto: NEZNANI BENEČAN

igra v dveh delih, režija Sergej Verč

Dacia Maraini: ŽENSKI NA PODEŽELJU

igra o ženskih problemih,
režija Boris Kobal

V. Majerhold - J. Bondi: ALINUR

mladinska igra, režija Mario Uršič

Poleg ponovitev nekaterih uspešnih predstav iz preteklih sezon, so v repertoarnem načrtu predvidena tudi druga gledališka gostovanja iz Jugoslavije. Program dela bo izpopolnjen še z izvedbo posebnih nastopov v šolah in prosvetnih društvih.

VRSTA ABONMAJEV V TRSTU

Red A	(premierski)
Red B	(prva sobota po premieri)
Red C	(prva nedelja po premieri)
Red D	(mladinski v sredo)
Red E	(mladinski v četrtek)
Red F	(druga sobota po premieri)
Red G	(popoldanska predstava na dan praznika)
Red H	(mladinski)
Red I	(mladinski)
Red J	(mladinski)

CENE ABONMAJEV ZA SEDEM PREDSTAV

		premiera	ponovitve
Parter I. (sredinski sedeži)	25.000 lir	15.000 lir	
Parter II. (ostali sedeži)	21.000 lir		
Balkon	10.000 lir		

Slovensko stalno gledališče razpisuje (razen za premiere v Trstu) tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h kateremu lahko vsak nadaljnji družinski član doplača 10.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane prav tako 10.000 lir. Po isti ceni nudimo abonma tudi invalidom. Abonma red F in red G stane 11.500 lir.

Vpisovanje abonmentov od 20. do 29. t. m. od 9. do 14. ure pri glavni blagajni KD, ul. Petronio 4.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

OOOO Poslovenil Oton Župančič OOOOOOOOO 66 OOOOO

Sedaj se je zgodilo nekaj, malenkost, ki je imela velike posledice: Edevart je prejel pismo iz Amerike. Ljudje, ki so šli v cerkev, so mu ga prinesli s pošte, rumen ovitek iz debelega usnju podobnega papirja z mnogimi poštnimi pečati, naslov je bil spremenjen pri Knoffu na Fosenlandu. Edevart je čital pismo v svoji novi pisarni, in ko ga je naposled prečital, je šel v svojo izbo in ga položil pod zglavje.

Bilo je jako staro pismo, ki je dolgo ležalo na jugu — da. Edevart ni bil tistih eden, ki se jim zdi važno, naznanjati svoj naslov. Ali vse je šlo, vse gre. Zdaj je prišlo tole pismo iz daljne ameriške zemlje, in v njem so bile drobne in previdne besede, ki so bile tako nji podobne: da ga ni pozabila, da pa je hotela prej videti, kako pojde; da je precej drugače kot na Norveškem, da pa so zdravi, vsi ki so ostali tukaj, odker je Haakon odpotoval na zapad in ni nič več pisal. Fantek in punčka da sta v vseh teh letih zrasla, pri birmi pa nista bila, to tukaj ni v navadi. On da dela v faktoriji in lepo služi, dekle prav tako, in dekle je pri stroju za sukanec. Ne zameri teh besed, če nekaterih ne razumeš, ker govorimo po vsem mestu samo angleško in otroka ne vzameta ne ene norveške besede v usta. Najmlajša pa, ki sem ti o nji povedala, je majhna deklica in ime ji je Haabjörg po Haakonu, ki je tako hotel. O meni sami ni dosti povedati za ta dolgi čas, ki je minil, samo to, da se ne počutim dobro in se nisem tudi en dan dobro počutila, pa to sem storila zavoljo nekoga drugega, da bi se tukaj na tujem spremenil.

Da, toži se mi po tebi in po Doppenu, ki je bil moj dom in zdaj živiš tam ti, to je tako čudno. Ampak otroka sta zdaj velika in odrasla in nočeta od tod, ampak malo Haabjörgo bi rada vzela s seboj, da bi spet videla Tebe in Doppen. Kaj misliš ti o tej reči? Ali morda si sedaj na Doppenu oženjen in potle ne bi prišla. Samo to večerno uro sem se spomnila tebe pa sem ti morala tole pisati. Srčne pozdrave vsi, ampak posebno še jaz

Loviza Magreta Doppen.

Kaj je bilo zdaj Edevartu storiti? Odgovoriti, takoj odgovoriti. Avgust bi bil gotovo brzojavil, vedno je govoril o brzojavljenju v Ameriko, odkar je 'Great Eastern' pred kratkim položila kabel čez Atlantski ocean, ali Edevartu je bila to pravljica, ki je ni mogel izkoristiti. Ker ga je bilo sram, da bi bil dal pisati pismo Joakimu, je poskusil sam. Mar ni vodil računov za ribe, ali ni zdaj vpisaval sam v svoje knjige? A to je bilo tako čudno drugače, skazil je več pol papirja in je nazadnje pustil. V nejevolji mu je prišla na misel njegova mala sestra, ne starejša, temveč Pavlina, ki je še nedavno hodila v šolo in je prav spretno slovkovala; dosti ji bo dal, če mu napiše to pismo — in če bo molčala.

Sramovali so se drug pred drugim, ti bratje in sestre, bila je sramota, razkazovati čustva in ginjen obraz, rajši bi se bili v zemljo vdrli. Pripravil je Pavlino, da mu

je pisala, ali pri tem je sedel ves čas s posmehljivim licem in se delal, kakor da je tista Loviza Magreta v Ameriki nekoliko prifrknjena in preprosta, on pa da hoče govoriti, kakor si ona želi, in ji storiti veselje, saj je le ne bo domov. Sam je narekoval pismo in opisoval, kje biva, da trži v svojem domačem kraju, da pa ni bil na Doppen razen edino enkrat, ko je našel njeno odejo, za katero se ji zahvaljuje. Da je prežalostno in presamotno, živeti na kmetiji in slišati samo slap in ne videti —

»Nje,« je predlagala Pavlina.

»Nje? Ne,« je odgovoril Edevart. »Sicer pa zapiši to, razveselila jo boš.«

Pavlina je pisala. O, Pavlinica ni bila neumna, mala je sedela in se delala, kakor da ni nič, ali imela je nos.

»Veselilo me je slišati, da se vrneš,« je narekoval Edevart dalje, »in vse bom pripravil do dne, ko prideš na svoj stari dom.«

Pavlina: »Ali nočeš reči, da se ti toži po nji?«

»No, saj si prismojena! Kvečjemu, če zapišeš za šalo. Saj res, kar zapiši. Šalo bo vendar razumela.«

Pavlina je pisala in vprašala: »In na koncu presrčen pozdrav?«

»I, pa — ko si že vse drugo napisal!« je odgovoril in vrgel glavo vznak. »Zdaj pa za trdno vem, da bo obredla s pismom vse mesto in ga kazala. Saj je tako nenavadno trapasta.«

Dal je sestri za trud cel srebrnik in ji položil na srce, naj o pismu molči kakor grob.

Poletje je teklo. Joakimovo polje je rodilo kakor nikoli prej, Ezra je videl na svoje čudo, da v senu ni bilo haloge. »No, to jo je pač še o pravem času ograbil!« je mislil nezaupno. Ezra se je motil, haloga je segnala, zemlja je bila rjava od ostankov. Seveda so morali seno malo na lahko grabiti. Ječmen je bil gost in visok. »To je lepota pogledati!« je priznal Ezra.

Sicer pa tudi Ezra ni imel slabega leta. Njegova ječmenova njivica na barju je bila čedalje večje čudo ljudem, ki so hodili iz vnanjega zaliva v cerkev — in kaj vse bi videli šele, če bi bil ves mah obdelan! Poleg svojega kmetovanja je mogel Ezra pokazati tudi svoje stavbarstvo: ali ni stala tam že hiša z vrati in tremi okni in dimom iz dimnika opoldne, ko si je kuhal kavo! Da, in kaj se ni vrgel prav ta Ezra v nekaki blazni prešernosti na zidanje hleva! Ni si dal miru, bila ga je sama kost in koža, a ni se utrudil. Toda hleva je postavil samo kos, nato je moral nehati. Saj je bil vse prevelik hlev in ogromen hlev, bil je za štiri krave in za konja — za konja! — ne glede na vso drobnico. To je bila ošabnost in norost o belem dnevu, še sam župan Karolus ni imel več nego štiri krave in enega konja. In kaj stavbnega lesa bi požrl tak hlev, s tem Ezra ni računl, in zato mu je pošlo tramovje. Delal je in delal in v gorečnosti pozabil preudarjati. Celó ko bo hlev končan, mu bo manjkala še sila gradiva za

skedenj nad njim, in dokler ne bo stal tudi skedenj, ne bo hlev pod streho. Ah, vse skupaj je bilo zamotano.

Neki večer je šel k staremu Martinu, ki je bil preprost in moder mož in je živel vse svoje življenje brez sredstev in bogastva, da, k njemu je šel Ezra in mu pravil nezadovoljen, da za letos s svojo novo stavbo ne more več dalje, da mora zdaj prenehati.

— »Da, da« je odgovoril Martinus, »saj si tudi v kratkem času daleč prišel.« — »Čas ni tako kratek, zdaj je tega več ko dve leti, kar sem dobil svet in začel tam delati.« — »Pa saj tudi še nisi star. Prav dobro še pametim, kako si na jahti splezal na jabol in legel na jabolčico, saj odtlej ni minilo skoro nič časa. In zdaj si odrasel možak in imaš hišo in svet in vsega treska. Mar ni to nič?« — »Stvar je taka,« je rekel Ezra krotko, »da bi mogel še dosti dolgo zidati, preden odrinem na Lofote, če bi imel gradiva.« — Martinus je preudarjal: »Zdaj najprej zahvali Boga za zdravje, za vse drugo se že najde votek. Ko sem izgubil svojo kravo, sem dobil od nje lepo kožo, in zdaj spomladi sem dobil novo kravo. Nisem je še čisto plačal, to ne, ali če mi Bog da zdravje, poplačam ostanek po Lofotih. Ampak Edevart je dober mož, da je bil zame porok, tukaj nas je troje v hiši, ki ga zato blagrujemo.«

Da, prazne marnje in zopet in zopet marnje; vse, kar je govoril ta modrijan, bi si bil mogel reči Ezra sam. Pa si ni, bil je mlade krvi, mudilo se mu je. Neko jutro zgodaj so ga videli, kako je šel od svoje hiše v gozd, tam je dolgo ostal, in ko se je vrnil, mu je lil znoj s čela. Bil je pri trgovcu Gabrielsenu in tekel tja in nazaj, bil je mlade krvi, mudilo se mu je. Da, trgovec Gabrielsen je prišel na kant, in njegova domačija se bo prodala ali podrla, stalo je več gospodarskih poslopij, in Ezra je hotel eno teh hiš kupiti, jo razdejati in jo dati odpeljati po morju domov za hlev in skedenj na svojem novem selišču. To mu je šinilo v glavo. Toda ni li bilo tako, da je Ezra pozabil preudariti? Hoho, preudaril je, prodril je skozi vse čvekanje in je stvar korenito premislil, res, po prečuti noči z domisljicami in načrti je planil to rano jutro pokonci in delal.

Trgovec Gabrielsen ni mogel prodajati posameznih poslopij iz konkurzne mase, vrh tega se je srdil, da je nekdo prišel in si ogledoval njegove hiše. »Pojdi k policijskemu komisarju in govori z njim,« je rekel, »boš že zletel čez prag! To je pa že od sile, človek iz zaliva ti pride in si ogleduje moje hiše!«

Pri policijskem komisarju je dobil Ezra odgovor, da ne prodaja hiš posamez, temveč da dá samo vse skupaj.

»Kdo, mislite, bo kupil?« je vprašal Ezra. Na to mu komisar ni odgovoril.

Ezra je poudarjal, da to ni pripravno mesto za trgovino, saj ni kraja poleg. Kraj je oh zalivu in tam v okolici, in v zalivu ima Edevart svojo štacuno.

»Nekaj resnice je v tem,« je pritegnil komisar in vprašal: »Pa imaš denarja za hišo?«

(se nadaljuje)